

Mark W. Hamilton, K. W. Cukrowski, N. W. Shankle, J. Thompson, J. T. Willis
**Riječ koja preobražava. Biblijski komentar starozavjetnih knjiga,
svezak II D**

Zagreb: Biblijski institut, 2023., str. 272

Riječ koja preobražava, svezak II D, urednika Marka W. Hamiltona, u prijevodu Gorana Medveda, zadnji je svezak izdan u nizu prijevoda cjelovitoga biblijskoga komentara *Transforming Word: One-Volume Commentary on the Bible*, Abilene Christian University Press. Izvornik od 1100 stranica podijeljen je na manje, preglednije dijelove. Iako je projekt prevođenja započeo prije nekoliko godina, posljednji je dio konačno objavljen na hrvatskom jeziku. Komentar je minuciozno osmišljen kako bi pružio dubinski uvid u biblijske tekstove knjiga ranih i kasnih proroka: Izaije, Jeremije, Tužaljki, Ezekijela, Danijela, Hošee, Joela, Amosa, Obadije, Jone, Miheja, Nahuma, Habakuka, Sefanije, Hagaja, Zaharije i Malahije. Knjiga je teološko djelo usmjereno na obogaćivanje razumijevanja i povijesne te teološke dimenzije Svetoga pisma.

Knjiga je organizirana u detaljne komentare za svaku proročku knjigu, koje je napisala istaknuta skupina evanđeoskih starozavjetničara, uključujući Johna T. Willisa, Keitha N. Schovilla, Marka W. Hamiltona i druge. Svaki odjeljak počinje uvodom u knjigu, pruža povijesni kontekst, govori o autorstvu i iznosi ključne teme, nakon čega slijedi izlaganje stih po stih. Takva struktura omogućuje čitateljima da proniknu u nijanse teksta, razumiju njegov izvorni kontekst i njegove implikacije za suvremenu teologiju.

Jedna od značajnih prednosti knjige *Riječ koja preobražava* njezina je ravnoteža između akademske strogosti i pristupačnosti. Komentari su bogati povijesnim i kulturološkim uvidima te crpe građu iz širokog spektra izvora uključujući drevne bliskoistočne tekstove i modernu kritičku znanost. Primjerice, komentar o knjizi Zaharije ističe prorokovo korištenje apokaliptičnih slika i njihov značaj za poslijesužanjsku zajednicu, usporedbom Zaharijinih vizija s drugom apokaliptičnom literaturom tog vremena (str. 261-262).

Knjiga također naglašava kontinuitet i razvoj proročkih tradicija. Odjeljak o Izaiji, na primjer, raspravlja o temama pravde i pravednosti, prateći njihovu evoluciju od ranijih proroka i njihovu reinterpetaciju u razdoblju nakon sužanjstva. Ovakav tematski pristup ne samo da poboljšava čitateljevo razumijevanje pojedinačnih knjiga, već također pruža kohezivnu pripovijest o proročkoj literaturi u cjelini.

Odjeljak „Teološka promišljanja“ za svaku biblijsku knjigu pruža duboke i poticajne uvide. Komentatori ne bježe od postavljanja teških pitanja i prividnih proturječnosti unutar tekstova. Konkretno, u knjizi Jeremije istražuje se napetost između božanskog suda i milosrđa te se nude uvidi u to kako te teme odjekuju sa suvremenim pitanjima pravde i suosjećanja (str. 102-103).

Nadalje, obrada takozvanih „malih/kasnih proroka“ u knjizi, često zanemarena u drugim komentarima, posebno je pohvalna. Komentar o knjizi Amosa, primjerice, zadire u pitanja socijalne pravde kojima se bavio prorok. Povlače se paralele sa suvremenim etičkim problemima i naglašava se bezvremenska relevantnost Amosove poruke (str. 198-199).

Iako je biblijski komentar *Riječ koja preobražava* primarno akademsko djelo, ono nudi i praktičnu primjenu za čitatelje. Svaki komentar uključuje promišljanja o tome kako biblijski tekstovi mogu informirati i nadahnuti suvremene vjerske zajednice. Ponuđena tumačenja nisu samo teoretska, već su utemeljena na stvarnim iskustvima vjere i prakse. Tako se, recimo, povlači paralela između društvenih nepravdi koje je osudio prorok Izaija i onih prisutnih u modernom društvu. Prikazano je kako ekonomsko iskorištavanje i društvene nepravde u njegovo vrijeme odjekuju aktualnim globalnim problemima nejednakosti i korupcije. Ove poveznice izazivaju čitatelje da se aktivno uključe u društvenu pravdu kao očitovanje svoje vjere.

Dizajn je knjige promišljen i ima jasnu organizaciju, što je čini vrijednim izvorom za individualno proučavanje i grupne rasprave. Kroz cijeli komentar istaknute su dodatne poučne informacije, na kraju svakog odjeljka nalaze se unakrsne reference i bibliografija, što dodatno povećava njegovu korisnost kao sveobuhvatnog vodiča za proučavanje Starog zavjeta.

Riječ koja preobražava – svezak II D uzorno je djelo biblijske znanosti. Njegova kombinacija akademske dubine, teološkog uvida i praktične primjene čini ga vrijednim izvorom za svakoga tko želi produbiti svoje razumijevanje starozavjetnih proroka i njihovih knjiga. Suradnja raznolike skupine teoloških učenjaka osigurava bogato i višestrano istraživanje biblijskih tekstova, čineći ovaj svezak značajnim doprinosom području biblijskih studija.

Zaključno, navedeni komentar ne samo da osvjetljava drevne tekstove, već i premošćuje jaz između drevnoga povijesnoga konteksta i suvremene važnosti, istinski mijenjajući Riječ za današnje čitatelje. Predanost i stručnost suradnika očigledni su u cijelom tekstu, što komentar čini obveznim štivom za bibličare, teologe, pastore i sve vjernike koji istinski proučavaju Bibliju.

Monika Bajić